

Лабудово језеро

Петар Иљич Чајковски - балет

ПЕТАР ИЛЬИЧ ЧАЈКОВСКИ (Пётр Ильич Чайковский)

ЛАБУДОВО ЈЕЗЕРО (*Лебединое озеро*)

балет у четири чина

Либрето: В. Бегичев и В. Гелцер

Кореографија и режија: ВЛАДИМИР ЛОГУНОВ, Београд

Кореографија II чина Л. Иванов, Pas de trois и Pas de deux III чина, М. Петипа

Диригент: ЖЕЉКА МИЛАНОВИЋ

Сценограф: МИОДРАГ ТАБАЧКИ, Београд

Костимограф: МИРЈАНА СТОЈАНОВИЋ-МАУРИЧ

Асистент кореографа: МАЈА ГРЊА

Асистент костимографа: ОЛИВЕРА ЂУРЂЕВИЋ

Репетитор: ЦАНА ЧУРЧИЋ

ИГРАЈУ:

Одета - Одилија АНДРЕЈА КУЛЕШЕВИЋ / ЈЕЛЕНА ЛЕЧИЋ-КОЛЧЕРИЈУ

Принц Зигфрид АНДРЕЈ ЈОСИФ КОЛЧЕРИЈУ

Ротбарт ФЛАВИЈУС САСУ / ЛИВИЈУ МИХАЈ ХАР

Шут (дворска луда) ОЛТЕАН ТУДОР / ДАИСУКЕ МИУРА

Краљица МАРИЈЕТА ВИРАГ / НАДЕЖДА САЛАК

Учитель МИЛУТИН ПЕТРОВИЋ

Па де троа (Pas de trois):

МИРЈАНА ДРОБАЦ, НАТАЛИЈА РАИЧЕВИЋ, АНДРЕЈ ЈОСИФ КОЛЧЕРИЈУ

(ФРОСИНА ДИМОВСКА, ОЛГА АВРАМОВИЋ, МАРИЈАНА ЂУРЧИЈА,

БРАНКИЦА ВУЧИЋЕВИЋ, САЊА ПАВИЋ, ФЛАВИЈУС ПОПА)

Прва слика

Валцер, соло ЈЕЛЕНА ВУКАДИНОВИЋ, БРАНКИЦА ВУЧИЋЕВИЋ, ОЛГА АВРАМОВИЋ,
ДАНИЈЕЛА ВОЈНОВСКИ, ЛИВИЈУ МИХАЈ ХАР, ДАИСУКЕ МИУРА, ФЛАВИЈУС ПОПА,
СТЕВАН СРЕМАЦ (ОЛТЕАН ТУДОР, ФЛАВИЈУС САСУ)

(ДУЊА ЛЕПУША, НАТАЛИЈА РАИЧЕВИЋ, САЊА ПАВИЋ, МИРЈАНА ДРОБАЦ,
ФРОСИНА ДИМОВСКА, НАДЕЖДА САЛАК)

Ансамбл Маја Станковић, Весна Ковач, Зорана Радивојевић, Марија Јанковић,
Ирена Месарош, Биљана Бабијановић, Бојана Матић, Соња Батић
Иван Ђерковић, Борис Видаковић, Флорин Станила, Игор Гут*
(Соња Гаврилов, Јована Лалић, Милана Балаж)

Полонеза, соло МАРИЈАНА ЂУРЧИЈА, ИВАНА СТОЈЧЕВИЋ, ФРОСИНА ДИМОВСКА,
ДУЊА ЛЕПУША (МИРЈАНА ДРОБАЦ)

Ансамбл Милана Балаж, Теона Загорац, Соња Батић, Јована Лалић

Друга и четврта слика

Четири мала лабуда МИРЈАНА ДРОБАЦ, ФРОСИНА ДИМОВСКА, ИВАНА СТОЈЧЕВИЋ,
ДУЊА ЛЕПУША (МАЈА СТАНКОВИЋ, ТЕОНА ЗАГОРАЦ, ЈОВАНА ЛАЛИЋ)

Четири велика лабуда

САЊА ПАВИЋ, БРАНКИЦА ВУЧИЋЕВИЋ, ОЛГА АВРАМОВИЋ, НАТАЛИЈА РАИЧЕВИЋ
(НАДЕЖДА САЛАК, ДАНИЈЕЛА ВОЈНОВСКИ, СОЊА БАТИЋ, МАРИЈА ЈАНКОВИЋ)

Ансамбл Јелена Вукадиновић, Весна Ковач, Зорана Радивојевић, Маријана Ђурчија, Ирена
Месарош, Милана Балаж, Надежда Салак, Вишња Дрињовски, Маја Станковић, Бојана Матић,
Данијела Војновски, Теона Загорац, Марија Јанковић, Соња Гаврилов, Јована Лалић, Соња
Батић, Фросина Димовска, Бранкица Вучићевић

Трећа слика

Невесте Дуња Лепуша, Бранкица Вучићевић, Олга Аврамовић, Сања Павић
(Мирјана Дробац, Маријана Ђурчија, Фросина Димовска, Наталија Раичевић)

Шпанска игра, соло ДАНИЈЕЛА ВОЈНОВСКИ (БОЈАНА МАТИЋ)

ФЛАВИЈУС ПОПА, ЛИВИЈУ МИХАЈ ХАР (ФЛАВИЈУС САСУ)

Тарантела, соло ФРОСИНА ДИМОВСКА (ДУЊА ЛЕПУША)

Четири девојке Теона Загорац, Маја Станковић,
Јована Лалић, Биљана Бабијановић (Ивана Стојчевић, Соња Гаврилов)

Мађарска игра, соло МИРЈАНА ДРОБАЦ, ДРАГАН ВЛАЛУКИН

(Бранкица Вучићевић, Иван Ђерковић)

Четири девојке Татјана Ненадовић, Весна Ковач,

Ирена Месарош, Соња Гаврилов (Милана Балаж)

Руска игра, соло НАТАЛИЈА РАИЧЕВИЋ (МАЈА ГРЊА)

Четири девојке Вишња Дрињовски, Соња Батић, Бранкица Вучићевић, Бојана Матић

Мазурка, два пара соло МАРИЈАНА ЂУРЧИЈА, САЊА ПАВИЋ

(ОЛГА АВРАМОВИЋ, НАТАЛИЈА РАИЧЕВИЋ)

БОРИС ВИДАКОВИЋ, СТЕВАН СРЕМАЦ (ФЛАВИЈУС САСУ, ОЛТЕАН ТУДОР)

Четири девојке Јелена Вукадиновић, Марија Јанковић,

Надежда Салак, Зорана Радивојевић (Соња Гаврилов)

Церемонијал мајстор Милутин Петровић

Даме Марија Шарчевић, Гизела Величковић, Бранка Глигорић, Цана Чурчић

Мушкарци Иван Ђерковић, Флорин Станила, Ранко Лазић, Саша Крга, Игор Гут*,

Ливију Михај Хар, Флавијус Попа, Даисуке Миура, Стеван Сремац, Олтеан Тудор

Пажеви Дарко Бабијановић, Урош Комленић**

Владислав Шегуљев, Филип Петронијевић***

*Ученик Балетске школе Нови Сад

**Деца

***Статисти

ОРКЕСТАР СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

Концертмајстор: Владимир Ђуковић / Флоријан Балаж

Корепетитори: Золтан Гајдош, Иван Марковић

Тонски сарадник: Предраг Петрушевски

Инсплицитенти: Иван Свирчевић, Дејан Теодоровић, Олга Бановчанин, Тања Цвијић

Мајстор светла: Младен Букарица

Премијера: 4. април 2008. године, сцена “Јован Ђорђевић”

Време трајања представе: око два и по сата, с једном паузом

Декор, костими и остала сценска опрема израђени у радионицама Српског народног позоришта

ПЕТАР ИЉИЧ И ПОРОДИЦА ЧАЈКОВСКИ

(Из писма Чајковског Надежди фон Мек)

Сада ћу Вам одговорити на Ваше питање о мојој породици. Морам Вас међутим упозорити, да ће приказ мојих драгих бити непрекидан хвалоспев. Но уверавам Вас, драга моја пријатељице, да хвале, којима обасипам своју породицу, нису претеране. Глава наше породице је мој отац, стари господин од осамдесет и три године. Мој је отац веома дуго био рударски инжењер у државној служби, те је између осталог, такође јако дуго, био управник државног предузећа Кама–Воткин у губернији Вјатка, где сам ја рођен. Године 1848. напустио је службу и живео од малог иметка, који је уштедео за дугих година службе. Године 1857. поверио је тај иметак некој пуш-толовки, која му је обећавала златна брда, и исте године изгубио све што је имао. 1858. ступио је поново у државну службу и био четири године руководиоца Високе техничке школе. 1862. оставио је службу и сада живи у Петрограду од своје ренте.

Моја је мајка умрла 1854. од колере. Она је била дивна, паметна жена и страствено је љубила своју децу. 1865. оженио се мој отац по трећи пут. Моја је маћеха мало образована, али веома паметна жена, необично добра срца; она је код свих нас стекла искрено поштовање својом нежном и несебичном преданошћу своје старом супругу. Сви ми, ја, моја сестра и моја браћа волимо је од срца. Мој отац, некада веома способан инжењер, постао је сада детињаст. Телесно је још увек чврст и здрав, али памет му је ослабила. Остала му је само пређашња љубав према деци – анђeosка доброта, којом се одувек одликовао, која се сада испољава на управо дирљив начин. Имам четири брата. Најстарији Николај ради на железници и станује у Харкову. Ожењен је, али нема деце. Иза њега долазим ја, а након мене брат Хиполит, који живи у Одеси; он је ожењен, али такође нема деце.

Затим долазе близанци Анатол и Модест, које Ви већ познајете. Оба млада човека су и у моралном и у душевном погледу појаве, које могу човека јако обрадовати. Мене повезује с њима међусобна веза, каква је чак међу браћом реткост. Од првог тренутка, како су остали сирочад, трудио сам се да им према својим силама будем оно што је деци мајка, али сам ипак знао, из властитог искуства, какав незабораван осећај остављају мајчина нежност и мајчина миловања у души детета.

Андреј Јосиф Колчерију и Андреја Кулешевић

П. И. Чајковски
ЛАБУДОВО ЈЕЗЕРО

Разлоге који су навели композитора да се после толико оркестарских, вокалних и камерних дела, одлучи на писање музике за балет *Лабудово језеро*, Чајковски износи у писму које је 1875. упутио композитору Николају Римском–Корсакову. Најпре је то била поруџбина дирекције Бољшог театра у Москви, затим недостатак новца, те, најзад, давнашња жеља композитора да се огледа и у тој врсти сценске музике.

То је било први пут да се Чајковски упустио у компоновање музике за целовечерњи балет и, сасвим природно, сусрео се с извесним потешкоћама. Једна од њих била је чињеница да је продуцент, Ј. Рајзингер, био кореограф ограниченог талента и искуства, немоћан да композитору понуди помоћ коју је касније добио од сарадника као што је М. Петица.

Чувени музички критичар Н. Кашкин, који је био близак пријатељ Чајковског, приповеда како је композитор, током првих месеци рада на *Лабудовом језеру*, посветио много времена преслушавању музике за разне балете и пажљиво проучио то подручје композиције.

Упркос тешкоћама, рад на балету напредовао је брзо. Прва два чина написана су у касно лето 1875. године, а остатак почетком зиме 1876. До пролећа, Чајковски је завршио инструментацију читаве музике, а на јесен су почеле припреме за позоришну продукцију.

Прво извођење *Лабудовог језера* одржано је 20. фебруара 1877. у Бољшом театру. По једногласном мишљењу савременика, била је то врло просечна представа. Кривица за то првентивно лежи у апсолутној неподесности Ј. Рајзингера, који је поставио тај балет. Представа је била на репертоару до 1884. године.

Прву продукцију *Лабудовог језера* достојну музике Чајковског поставили су М. Петица и Л. Иванов у Санкт Петербургу 1895. године. У тој представи кореографија је "открила" и превела на језик плеса изузетну лиричност музике Чајковског. Према историчарима балета, већина заслуга за ту представу припада Леву Иванову. Поетски увид и истраживачка машта тог талентованог кореографа омогућили су му да докучи скривено значење музике Чајковског.

Санктпетербуршка продукција *Лабудовог језера*, постављена на сцену 1895. године, служила је за пример свим потоњим тумачењима те музике.

Њеним принципима служио се и А. Горски у својој поставци балета у московском Большом театру, која је имала премијеру 24. јануара 1901. године. Та представа, с новом верзијом четвртог чина коју је поставио А. Месерер, и данас је актуелна.

Лик лабудице у том балету постао је једна од класичних улога балетског репертоара, подједнако тешка и фасцинантна, која од извођача захтева и бриљантну виртуозност и суптилну лирску проницљивост.

Руска кореографска школа изнедрила је много сјајних извођача те улоге, као што су Карсавина, Семјонова, Уланова, Плисецка, и свака од њих је остварила оригиналан и надахнут лик девојке на коју су бачене зле чини.

Либрето за *Лабудово језеро* заснован је на бајци која постоји код разних народа. Она говори о девојци која је злим чинима претворена у лабуда и о томе како истинска љубав и несебична храброст могу разбити те чини. У свом оригиналном облику, либрето је заправо површна обрада те бајке, много наративног остало је неразјашњено.

Попут већине балетских драматичара тог времена, писац се није много обазирао на логичку повезаност или унутрашњу мотивацију догађаја у наративи, нити која би повезивала плесне нумере. То се највише примећивало у сцени првог сусрета Зигфрида и Одете, који је требало да представља кључ читавог заплета. У либрету није било ничег што би помогло гледаоцу да разуме да се зле чини које су бачене на Одету могу разбити једино ако Зигфрид остане веран љубави на коју се заклео. Ако погази свој завет, чак и нехотице, Одета ће заувек остати зачарана. Та важна околност, која одређује трагични исход заплета, остављена је гледаоцу да је претпостави. Због таквог недостатка, финалу балета такође је недостајао мотив.

За другу поставку *Лабудовог језера* у Санкт Петербургу 1895. године, композиторов брат, Модест Чајковски, написао је нову верзију либрета која је исправила, у великој мери, грешке првог либрета и постигла логичну повезаност догађаја.

Од првог дуета Зигфрида и Одете, у другом чину, сада је постало јасно да се зле чини могу скинути једино ако Зигфрид остане веран завету који је дао Одети. Принчева издаја, у трећем чину, мада је начињена несвесно, заправо је фатална. Суочени с вечним раздвајањем, љубавници одлазе у смрт.

Такво решење је врхунски израз истинске и дубоке љубави. То је била нова верзија либрета. Она је такође доживела даље измене у потоњим продукцијама. Но, јасно је да је чак и таква основа заплета из прве верзије била довољна Чајковском да створи дело дубоке садржине. Могао је то да учини захваљујући чињеници да је либрето заснован на драмској теми која је најдража његовом срцу: човекова борба против сила уништења, незадрживо љубавно усхићење као жудња за врхунским људским достојанством и лепотом. Жива машта, дубоко психолошко

понирање и емотивност музике Чајковског, ширина и форма у којима је отеловио своје идеје, нагоне нас да се не обазиремо на грешке и неподесности либрета. Музички садржај балета концентрисан је око лика Одете, краљице лабудова. Музички, илустрација Одете представља основну тему целе композиције. То се први пут чује на крају првог чина, где је мелодија, пуна нежне лепоте и туге, поверена обои, у пратњи харфе и узнемирена тремолом гудача. Одговарајући на сваку нову ситуацију трагедије која се одвија, та тема је претрпела многе промене. На једном месту чујемо да је то тужна прича, на другом – то је неумољиво окрутна пресуда судбине (на пример, у првој музичкој епизоди другог чина), а на неком трећем месту – реч је о изразу узбуркане страсти и жудње (Зигфридов монолог у финалу четвртог чина).

Осећања Одете и Зигфрида изражени су и у другим лирским епизодама балета. Можда је најбоља и најнадахнутија од њих љубавни дует (Адагио) у другом чину, где дирљиво једноставна, привлачна мелодија прераста у симфонијски широку, чаробну кантилену. Међу осталим значајним епизодама су Одетина прича, у сцени њеног првог сусрета са Зигфридом у другом чину, и њена трагична прича, у четвртном чину.

Упркос романтичном приказу лабуднице, музика Чајковског даје тој фигури дубоко реалистичне и конкретно људске квалитете. Композитор Борис Асафјев био је прилично у праву када је приметио да је “краљевство лабудова” било психолошка стварност за Чајковског, жив и аутентичан одраз девојачке туге, а не фантастичан образац нити мистично откриће другог света. Нежан, мелодичан лиризам који се крије иза музичког мотива Одете много је више од једноставне карактеризације саме њене фигуре. Он заправо емотивно и психолошки повезује одвојене плесове и наративне сцене са главним темама драме.

У првом чину, на пример, присутна је чаробна руска мелодија Анданте состенуто, представљена у форми дуета “мушких” и “женских” гласова (обое и фагота) и изванредног виолинског сола који је део *Pas-de-deux*. У другом чину, те мелодије могу се чути када се појави лабуд, у трећем чину то је Анданте цон мото, најемотивнији део балета (*Pas-de-deux*). Треба поменути и плесне нумере које су стекле популарност (након представе из 1895. године) као што је “Плес младог лабуда” (други чин), музика која је једноставна, поетска и пуна наивне чари.

Валцери Чајковског у *Лабудовом језеру* отеловљују радост и пуноћу живота на најбољи могући начин. Та осећања се откривају у А–дур валцеру (први чин) и у “Валцеру невеста”, Ас–дур (трећи чин). Могло би се рећи да ритам валцера прожима читаву балетску музику, нарочито у дивертименто циклусима и одвојеним плесним сценама. Можда управо то даје читавом балету радостан тон младалачке љубави, упркос трагичном заплету.

Карактерни плесови заузимају релативно мало простора целокупне музике. Они се срећу једино

Андреј Јосиф Колчерију, Јелена Лечић-Колчерију и део ансамбла

у свити националног карактера у трећем чину, која се састоји од мађарског, шпанског, пољског (мазурка) и наполитанског плеса. (Руски плес у тој свити касније је додат, а композитор га је написао на захтев балерине, П. М. Карпакове).

Врсте плесних формула које је композитор одабрао за ту свиту чисто су традиционалне; ипак, то уводи жанр плеса националног карактера са новим, унутрашњим садржајем. То је постигнуто првенствено богатством музичких тема, њиховом мајсторским излагањем и симфонијском лепотом музике. Свита много свог шарма дугује фасцинантном музичком развоју карактеристичном за музику Чајковског, живих контраста и лирске експресивности која очарава машту гледалаца. Гениј Чајковског као композитора симфонијске музике, широких и интегралних музичких форми, упадљиво је изражен у *Лабудовом језеру*. Најизразитији пример за то је поступак с главном музичком темом – темом лабуда.

Метода сједињавања одвојених епизода најочигледнија је у трећем чину, у “Валцеру невеста”. Фанфаре најављују долазак гостију, а валцер у измењеном облику, илуструје одговор принчеве мајке, која узбуђено очекује да види кога ће он одабрати; у свом оригиналном облику, тема валцера поново се чује на крају плеса Зигфрида и Одилије, који води до фаталног кршења завета. *Лабудово језеро* Чајковског може се назвати прекретницом у историји балетске музике, јер означава важну реформу у уметности кореографије. Значај те реформе лежи у фундаменталној промени улоге која је дата музици у балетској продукцији. Као друго, примењени елемент какав је био у балетима популарних композитора 19. века као што су Чезаре Пуњи и Лудвиг Минкус, музика је сада постала најважнији елемент балетске продукције.

У већој мери него било који други композитор, Чајковски је успео да створи балет какав су водећи кореографи сањали да ће радити током 18. и 19. века. Први пут су дубока осећања и страст пронашли адекватан израз у његовој балетској музици. Чајковски је увео снажан реалистички утицај свог оперског и симфонијског талента у балетску музику.

Након продукције *Лабудовог језера*, *Успаване лепотице* и *Крчка Орашчића*, не може више бити повратка на стари, безличан стил компоновања музике за балет. Реформу Чајковског касније су потврдили и водећи композитори балетске музике касног 19. и раног 20. века, нарочито А.

Глазунов. Она је пренета чак и даље, до изванредних балета данашњице – у композицијама С. Прокофјева, А. Хачатуријана, Р. Глијера, А. Крајна и К. Карајева.

У *Лабудовом језеру*, упркос потешкоћама с којима се сусретао при свом првом писању балетске музике, Чајковски је радио на подручју најближем свом срцу. Чар *Лабудовог језера* не бледи до данашњег дана, Балетска уметност је добила музичко и кореографско ремек дело, дело за сва времена, за све генерације, за све оне који су на било који начин окренути уметности игре.

Превод с енглеског *Бојана Ковачевић–Петровић*

Ивана Стојчевић, Мирјана Дробац, Дуња Лепуша и Фросина Димовска

ВЛАДИМИР ЛОГУНОВ, кореограф и балетски педагог

Рођен у Београду. Прва сазнања о балету добија на часовима педагога Миле Катић у Сплиту, дипломирао је у Балетској школи “Лујо Давичо” у Београду, у класи педагога Нине Кирсанове 1964. године. Исте године постаје члан Балета Народног позоришта у Београду, убрзо и солиста Балета, остваривши низ значајних улога у балетима: *Жизела* – Хиларион, *Лабудово језеро* – Родбарт, *Хуан од Царисе* – Двојник, *Ана Карењина* – Карењин, *Хофманове приче*, *Охридска легенда*, *Двобој Танкреда* и *Клоринде*, *Копелија* – Копелијус и др. За улогу Копелијуса добио је награду Народног позоришта за најбољу улогу сезоне 1979/1980. Студирао је кореографију на Позоришној академији (ГИТИС) у Москви.

Прву кореографију урадио је у Позоришту “Бошко Буха” 1973. године; на Међународном такмичењу кореографа у Келну (1974) поставља кратак балет Зорана Ерића *Иза сунчевих*

врата а на Југословенском балетском такмичењу у Новом Саду, категорија кореографа, освојио две бронзане и једну сребрну медаљу (1982, 1974. и 1986. године).

У свом кореографском раду остварио је балетске представе у Народног позоришту у Београду, Српском народном позоришту у Новом Саду, Хрватском народном казалишту у Загребу и Сплиту, за Сусрете југословенских балетских уметника у Љубљани, Рагуза Балет Италије, Балет на Кипру, Македонски народен театар у Скопљу и за Народно позориште у Сарајеву, као и за Балетску школу Нови Сад и Балетску школу “Лујо Давичо” у Београду. Сарађивао је с многим познатим редитељима на реализацији драмских и оперских представа.

За Балет Народног позоришта у Београду остварио је кореографије: А. Вивалди *Форма вива*, К. Барановић *Лицитарско срце*, Л. Минкус *Дон Кихот*, Ж. Бизе–Р. Шчедрин *Кармен*, П. И. Чајковски *Успавана лепотица*, Д. Шостакович *Јесењи плусак*, Е. Елгар/Д. Ђуричић *Др Џекил и мр Хајд*, као и за више опера; за Позориште на Теразијама урадио је кореографије за мјузикле *Виолиниста на крову*, *Пољуби ме Като* и *Џорус лине*.

За Балет Српског народног позоришта урадио је кореографије: К. Орф *Кармина бурана* 1992, Ж. Бизе–Р. Шчедрин *Кармен* 1992, П. И. Чајковски *Серенада* 1993, М. Равел *Болеро* 1993, П. Вангелис и С. Дивјаковић *Поема о љубави* 1996, као и у операма: *Травијата*, *Мајска ноћ*, *Слепи миш* и мјузиклу *Човек од Ла Манче*.

Награде: Кипарски комитет за игру именовано у је Владимира Логунова за почасног члана кипарског Балета, од Заједнице музичких и балетских педагога Србије добија Награду за вишегодишње свестрано деловање у образовању младих талената, за представу *Др Џекил и мр Хајд* од Удружења балетских уметника Србије добија награду "Димитрије Парлић", за најбоље кореографско остварење у сезони 2001/2002, ова представа је исте године проглашена за најбољу представу Народног позоришта у Београду у целини. За досадашњи уметничко-кореографски опус од Удружења балетских уметника Србије добија Награду за животно дело 2003. године. Обављао је дужност директора Балета Народног позоришта у Београду од 1980. до 1985, тренутно ради као кореограф и професор у Балетској школи "Лујо Давичо" у Београду.

Ансамбл балета

Флавијус Сасу, Јелена Лечић-Колчерију и Андреј Јосиф Колчерију

ЖЕЉКА МИЛАНОВИЋ

Рођена 1965. у Београду. Дипломирала на Факултету музичке уметности у Београду, код професора Станка Шепића 1988. године; на истом факултету је и магистрала 2000. године. Носилац је неколико савезних награда стечених током студија: Сарајево, 1983, Загреб, 1986 – награда на XX такмичењу музичких уметника Југославије, као и награде Универзитета уметности у Београду. Наступала је с оркестром Београдске филхармоније, Симфонијским оркестром Радио–телевизије Србије и Оркестром Академије уметности из Новог Сада. Током студија ангажована у КУД “Абрашевић” и хору Београдски мадригалисти. У Опери Народног позоришта у Београду делује од 1988, а као диригент од 1991. Од јануара 1995. године је стални диригент Опере Српског народног позоришта где на репертоару има опере, оперете и балет: *Трубадур*, *Набуко*, *Кавалерија рустикана*, *Фауст*, *Мајска ноћ*, *Кармен*, *Мадам Батерфлај*, *Служавка господарица*, *Моцарт и Салијери*, *Сутон*, *Код Феме на балу*, *Еро с онога свијета*, *Слепи миш*, *Васкрсење*, *Тоска*, *Катарина Измајлова*, *Боеми* и *Ромео и Јулија* (балет).
 Награде: Годишња награда СНП за дириговање оперете *Слепи миш* 2004. и за дириговање праизведбе опере *Васкрсење* Франка Алфана 2005, похвала за дириговање балета *Ромео и Јулија* 2008.
 С Опером Српског народног позоришта наступала је на БЕМУС–у 1995, у Центру “Сава” 2003. и 2004. године, а у јуну 2006. на Интернационалом оперском фестивалу у Мишколцу (Мађарска) с опером *Васкрсење*. Члан је Удружења музичких уметника Србије.

РЕЧ КОРЕОГРАФА

Кореограф који поставља овај балет има две могућности, да му приђе на класичан начин следећи идеје М. Петипа и Л. Иванова, или да по свом нахођењу истражује и покуша да савременим балетским језиком протумачи ову лирско-фантастичну причу. Ја сам одлучио да јој приђем на први начин, да сачувам оригиналне делове кореографије а остатак, који је нов, треба да личи на оригиналну поставку. У прилазу овом ремек-делу данашњем гледаоцу треба све то испричати савременијим језиком, не пантомимом и знацима који су некада били јасни. Драматуршки треба "очистити" представу, јер покрет је тај који објашњава причу, дешавања у балету. Решио сам да крај ове поетично лирске бајке буде срећан, из простог разлога што данашњи гледалац ипак верује у овоземаљску срећу. Надам се да ће балетска публика у Новом Саду добити очекивану балетску представу, и више од тога.

Ансамбл балета

МИОДРАГ ТАБАЧКИ, сценограф

Дипломирао на Архитектонском факултету и на Академији за примењене уметности, Одсек сценографије, у Београду. Самостално ради од 1973. године и до сад је урадио преко три стотине сценографија и више од стотину костимографија за драмске, оперске, балетске и луткарске представе за репертоарска позоришта, фестивале и неформалне групе. Као сценограф и костимограф гостовао у већини југословенских позоришта као и у Белгији, Италији, Словачкој, Македонији, Босни и Херцеговини. Редовни је професор Факултета драмских уметности у Београду. За свој рад добио је бројне награде: Стеријина награда за сценографију на Стеријином позорју у Новом Саду 1982, 1996, 1998. и 1999; "Ардалион" – награда за најбољу сценографију на Југословенским позоришним играма у Ужицу 1996, 1997, 1999. и 2000; Златни ловоров венац на Фестивалу малих и експерименталних сцена у Сарајеву 1982., Златна медаља за најбољу сценографију на Балетном бијеналу у Љубљани 1985., Сребрна плакета за сценографију на IX међународном тријеналу сценографије и костимографије у Новом Саду 1990., Награда за животно дело УЛУПУДС-а 1997., Награда града Зрењанина за 2005., статус Заслужног грађанина Земунa 2007. и многим другим. Самостално излагао у Београду, Паризу, Загребу, Сплиту, Сарајеву, Скопљу, Прагу, Даласу, Будимпешти, Њу Орлеансу итд. Учествовао и на колективним изложбама у земљи и иностранству.

Јелена Лечић-Колчерију и Андреј Јосиф Колчерију

МИРЈАНА СТОЈАНОВИЋ-МАУРИЧ

Рођена у Новом Саду. Дипломирала на Академији примењених уметности у Београду, Одсек костима у класи Душана Ристића. У позоришту дебитује 1970. године, а од 1971. је стални костимограф Српског народног позоришта у Новом Саду. Осим костимографије бави се и сликарством, тематски такође везаним за позориште. Радила је костимографије за више од 100 представа у Српском народном позоришту и као гост у Марибору, Скопљу и Осијеку, а такође низ ТВ емисија и драма за РТВ Нови Сад. Представе карактеристичне за њено костимографско опредељење: *Магбет*, *Норма*, *Самсон и Далила*, *Боџи*, *Бал под маскама...*

Учествовала на низ заједничких изложби: Тријенале позоришне сценографије и костимографије, Октобарски салон, Новосадски салон, Форма, Златно перо... и десетак самосталних изложби: Нови Сад, Немачка, САД... Награде за костим: 1969. награда Београдског универзитета "4. јул", 1972. награда Академије примењене уметности на XIII октобарском салону у Београду, 1977. награда на 6. новосадском салону, 1977. награда "Форма" на "Форми" VI и 1983. на "Форми" IX у Новом Саду, 2005. Златна медаља "Јован Ђорђевић", највише признање Српског народног позоришта.

Андреја Кулешевић и Андреј Јосиф-Колчерију

АНДРЕЈА КУЛШЕВИЋ

Рођена 1978. у Новом Саду, где је завршила Балетску школу у класи педагога Биљане Његован. У Балету Српског народног позоришта је од 1997, солисткиња је друге категорије од 2001. Остварила је следеће улоге: Мадам Силвана – *Весела удовица* Ф. Лехара у кореографији Вадима Федотова; Жар птица – *Коњић Грбоњић* Р. Шchedрина у кореографији Виктора Литвинова; Заљубљена девојка – *Кармина бурана* К. Орфа у кореографији Иштавана Херцога; Гран па класик (Grand pas classique) – *Пахита* Л. Минкуса, кореографију М. Петипа пренео Роберт Кљавин, Девојка – *Тело (Body)* А. Рамиреза у кореографији Ендруа Питера Гринвуда; Страст – *Дон Хуан* у кореографији Ендруа Питера Гринвуда; Мирта – *Жизела* А. Адама у кореографији Милице Јовановић (по Лавровском), *Божанствена комедија* у кореографији Сташе Зуровца. Игра и у осталим балетима.

Активно учествује у раду Форума за нови плес Балета СНП-а. Као извођач балета *Језик зидова* добила је награду "Димитрије Парлић" Удружења балетских уметника Србије, за интерпретацију, 2006; добитница је Годишње награде Српског народног позоришта за улоге одигране у представама *Језик зидова* и *Божанствена комедија* 2007. године.

Била је асистент кореографа у драмским представама *Ја или неко други* и *Скочићевојка* (представа у којој и игра). У продукцији Мадленијанума играла у балету *Триптих (Виолета)* у кореографији Рамона Уљеа (Шпанија). Похађала семинар класичног и модерног балета у Будимпешти 1994. и 1996. и семинар модерног балета у Торонту (Канада) 2001.

ЈЕЛЕНА ЛЕЧИЋ-КОЛЧЕРИЈУ

Рођена 1982. у Зрењанину. Нижу балетску школу завршила у Зрењанину, као ученица истуреног одељења Балетске школе "Лујо Давичо" из Београда, Средњу балетску школу у Новом Саду 2001., у класи педагога Добриле Новков.

Од 2002. је у Балету Српског народног позоришта где је остварила следеће улоге: Девојка – *Алтурм силенцијум* С. Дивјаковића у кореографији Иштвана Херцога; Пипи, Аника – *Липи Дуга Чарала* К. Ципција у кореографији Ике Отрина; Па де де (Pas de deux) – *Жизела* А. Адама у кореографији Милице Јовановић (по Лавровском); *Божанствена комедија* у кореографији Сташе Зуровца; Јулија – *Ромео и Јулија* (улога коју је припремила) С. Прокофјева у кореографији Иштвана Херцога. Игра и у осталим балетским представама (*Макс и Мориц*, *Избирачица*, *Мајерлинг*, *Грк Зорба*, *Кармина бурана*, *Есмералда*) у операма и оперетама. Активно учествује у раду Форума за нови плес СНП-а. Као извођач балета *Језик зидова* добила је награду "Димитрије Парлић", Удружења балетских уметника Србије, за интерпретацију, 2006. године.

Јелена Лечић-Колчерију, Андреј Јосиф Колчерију и ансамбл балета

АНДРЕЈ ЈОСИФ КОЛЧЕРИЈУ

Рођен 1985. у Клужу – Напока (Румунија). Балетско образовање стекао у Школи за кореографију и драмске уметности “Октавијан Строја” у Клужу. Дипломирао 2003. године. Исте године долази у Нови Сад и добија ангажман у Балету Српског народног позоришта. До сада је остварио следеће улоге: Кројач – *Макс и Мориц Ђ.* Росинија у кореографији Ференца Барбаија; Циганин – *Мајерлинг* Ф. Листа у кореографији Крунислава Симића; Фроло – *Есмералда*, (улога коју је припремио) Ч. Пуњиа у кореографији Јоана Туђаруа; Жандар – *Пипи Дуга Чарапа* К. Ципција у кореографији Ике Отрина; Па де де (*Pas de deux*) – *Жизела А. Адама* у кореографији Милице Јовановић (по Лавровском); *Божанствена комедија* у кореографији Сташе Зуровца; Ромео – *Ромео и Јулија* С. Прокофјева у кореографији Иштвана Херцога. Игра и у осталим балетима (*Алтурм силенцијум, Кармина бурана, Грк Зорба*), операма (*Еро с онога свијета, Травијата, Магбет, Кармен*) и оперетама (*Слепи миш, Војвода од Рајхштата, Кнегиња чардаша*). У Румунији је освојио више награда на Националном балетском такмичењу, сарађивао је с Мађарском опером у Клужу и Националним театром у Брашову. Добитник је Годишње награде Српског народног позоришта за улогу Ромеа у балету *Ромео и Јулија*, 2008. године

Јелена Лечић-Колчерију и Андреј Јосиф Колчерију

Јелена Лечић-Колчерију и ансамбл балета

Садржај

Принц Зигфрид, са својом дворском свитом, прославља рођендан. Од мајке на поклон добија самострел, и она га при томе подсећа да ће сутра бити велики бал на коме ће морати да одабере невесту. Краљица мајка се повлачи, прослава се наставља, а он одлучује да оде у лов, на тајанствено језеро, у оближњу зачарану шуму (**први чин**). Угледавши лабудове, нишани на њих, али они изненада нестају. Чудесна светлост обасјава језеро, лабудови се претварају у прелепе девојке и окружују младог принца. Одушевљен је њиховом лепотом. Причају му о злом чаробњаку Ротбарту, који их је претворио у лабудове. Чини могу бити збачене ако се младић закуне у вечну љубав. Најлепша међу девојкама је Краљица лабудова Одета (Бели лабуд), која га је опчинила својом дубоко осећајном игром. Принц јој се заклиње на верност и вечну љубав. Одета и Зигфрид, окружени белим лабудовима, играју велики класични дует. Појављује се чаробњак Ротбарт и лабудови нестају (**други чин**).

П а у з а

Краљица приређује велику дворску свечаност, у нади да ће Зигфрид одабрати невесту између принцеза које су стигле из Италије, Пољске, Шпаније, Мађарске, Русије... Свака од њих се труди да привуче принчеву пажњу, али ниједна не успева у томе јер Зигфрид машта само о Одети. Ротбарт прибегава лукавству и на бал долази са својом кћерком Одилијом (Црни лабуд), која ликом подсећа на Одету. Зигфрид игра с Одилијом (велики класични дует). Мајка захтева од сина да одабере невесту, и он, мислећи да је то Одета, одабере њу. У том тренутку на прозору се појављује права Одета и принц, схвативши да је обманут прекршио заклетву, потрчи на језеро (**трећи чин**).

На обали језера лабудови очекују повратак своје Краљице од које зависи њихова судбина. Она се узнемирена враћа, а за њом, дубоко потресен, принц. Он је моли за опроштај. Супротставља се Ротбарту, побеђује га, чини су збачене, Одета је поново прекрасна девојка, живот тријумфује (**четврти чин**).

Јелена Лечић-Колчерију

“Мени је као сваком беседнику, који има шта да каже... нужно да ме слушају... И што их буде више, што је круг мојих слушалаца шири, тим боље. Ја бих свим силама своје душе желео, да се моја музика распростире, да би се увеличавао број људи који је воли, налазећи у њој утеху и потпору” (Из писма Чајковског Н. ф. Мек, 18. август 1880).

Андреја Кулешевић

ЛАБУДОВО ЈЕЗЕРО ОД ПРАИЗВОЂЕЊА ДО ДАНАС

Прво извођење

20. фебруар 1877, Большој театар, Москва, кореограф Венцел Рајзингер
1895, Маријинско позориште, Петроград, кореографија Маријус Петипа и Лев Иванов

Прво извођење на сцени Српског народног позоришта

8. јануар 1955. године

Кореографија и режија Георги Македонски, диригент Милан Асић, сценограф Владимир Маренић, костими Стана Церај-Церић; Ксенија Глигорић-Тодоровић (Одета), Мира Поповић (Одилија), Георги Македонски (Принц Зигфрид), Душан Ковачевић (Ротбарт).

Обнова као премијера

17. јануар 1960.

Диригент Маријан Фајдига, Еуген Гвоздановић; Даница Рекалић-Израиловски (Одета, Одилија), Мирјана Поповић-Сенаши (Одилија), Стеван Израиловски (Принц Зигфрид), Борис Талевски (Ротбарт). Одигране 54 представе, 26.117 гледалаца.

Друго извођење

10. децембар 1968.

Кореографија и режија Карол Тот, Братислава, диригент Младен Јагушт, сценограф Стеван Максимовић, костими Стана Јатић; Мира Поповић-Сенаши (Одета, Одилија), Раде Вучић (Принц Зигфрид), Никола Узелац (Ротбарт). Одиграно 16 представа, 10.510 гледалаца.

Треће извођење

10. децембар 1981.

Кореографија и режија Вера Бокадоро, Москва, диригент Миодраг Јаноски, сценографија и костими Валериј Левентал, Москва; Ерика Марјаш-Брзић / Биљана Његован (Одета, Одилија), Николај Фјодоров, Москва / Растислав Варга (Принц Зигфрид), Јон Константин (Ротбарт). Одиграно 18 представа, 14.410 гледалаца.

Мирјана Дробац, Андреј Јосиф Колчерију и Наталија Раичевић

Четврто извођење

8. фебруар 1985.

Редакција и режија Константин М. Сергејев и Наталија М. Дудинскаја, Лењинград, диригент Миодраг Јаноски, сценографија и костими Валериј Левентал, Москва; Леонора Милер-Христидис / Горица Станковић (Одета), Дијана Крстић / Лаура Бујук-Војку, Букурешт (Одилија), Растислав Варга / Златко Панић (Принц Зигфрид), Зоран Радојчић / Владимир Мандић (Ротбарт). Одиграно 10 представа, 7.623 гледаоца.

Пето извођење

14. март 1992.

Редакција и режија Валериј Ковтун, Кијев, диригент Миодраг Јаноски, сценограф Валериј Левентал, Москва, костимограф Мирјана Стојановић-Маурич према идејним скицама В. Левентала; Оксана Сторожук / Ала Годуљан (Одета, Одилија), Михаи Бабушка / Растислав Варга (Принц Зигфрид), Растислав Варга / Михаи Бабушка / Бела Курунџи (Ротбарт). Одиграно 7 представа (две на гостовању у Београду и Темишвару), 7.769 гледалаца.

Флавијус Сасу

За издавача / МИЛИВОЈЕ МЛАЂЕНОВИЋ, управник

Директор Балета / РАСТИСЛАВ ВАРГА
Уредник / ДУШАНКА РАДМАНОВИЋ
Обликовање / РАДУЛЕ БОШКОВИЋ
Фотографије / МИОМИР ПОЛЗОВИЋ
Технички уредник / ЖАРКО ДЕАК
Компјутерски слог / ЉИЉАНА БИЛБИЈА и НАДА РАДОВИЋ

тираж 2000
Штампарија "Лито студио", Нови Сад

Телефони: благајна 520-091, информисање 427-975,
пропаганда 451-452, продаја 6613-957
www.snp.org.yu